

El paisatge despullat i teatral de Txèkhov

L'actriu Maria Stoyanova signa 22 sessions a cavall de la intimitat i de la complicitat amb l'espectador actiu

Txèkhov traça uns personatges profunds en uns espais aparentment circumstancials que acaben sent protagonistes i conseqüència de la trama. El fred, els jardins descuidats, l'aire provincial allunyat de la metròpoli de Moscou...

Ara, l'actriu Maria Stoyanova en fa una nova lectura per provocar amb les preguntes motor (aquelles que han de fer reaccionar) de cada protagonista i que valen també per a ella i per a l'espectador més amagat de la platea. *Paisatges de Txèkhov* és un nou treball de profunditat: S'ha traçat 22 accions a l'entorn de les obres cabdals de Txèkhov. Millor, de fet, a l'entorn dels personatges tràgics d'aquest dramaturg que insistia que ell feia comèdies però que el seu director Stanislavsky les transformava en drames desesperants. Els paisatges per on transita Stoyanova són els de les obres *Ivanov*, *La gavina*, *Tres germanes*, *Oncle Vània* i *L'hort dels cirerers*.

Les sessions de *Paisatges de Txèkhov* es fan cada dimarts fins a l'1 de juliol. Son funcions a cavall de la instal·lació artística. Per això, Stoyanova suporta funcions de set hores (des de les

deu del matí fins a les cinc de la tarda) sense dinar, sempre amatent al seu públic. O, en tot cas, al seu espai i al seu equilibri perquè pot estar transitant pel seu univers sense que ni tan sols hi hagi espectadors.

Dimarts passat va fer el primer capítol d'aquest estadi a la Sala Fènix, on s'hi estarà fins al 25 de març.

La setmana anterior, havia fet una funció-pròleg. En la de dimarts, Stoyanova buscava respostes a la situació de Nina, la jove actriu, protagonista de *La gavina*: aquesta ha de suportar la mirada envejosa (per la seva joventut i la seva energia) de l'amfitriona de la casa i actriu consagrada. És un cataclisme. Per això, Stoyanova es pregunta "S'ha de resistir malgrat...?" Una pregunta que ben bé podria haver estat motor per consolar Nina. Stoyanova respon: "El mèrit d'aquesta professió és resistir", diu.

En el passatge de dimarts, l'espai buit es completava amb una muntanya de glaçons. Ella, puntualment, entrava, ho envoltava. I premia un glaçó fins a que gotejés aigua la seva mà closa. Si, més tard, hi accedia també algun espectador, el gel es desfeia amb l'escalfor de

La dels 40 dies de clausura

L'actriu Maria Stoyanova mai no s'hi està per poc. És una artista (més enllà de les fronteres del teatre) de fons, de llarg recorregut. Va ser capaç de treballar durant 40 dies dins de l'Adrià-Antic, amb l'única visita de la seva mare (a qui feia anys que ni veia, separada per les fronteres) i amb altres companys d'escena per fer una recerca en cinc vessants del personatge de *Madama Butterfly*. Per això, ho signava com a *Madama(s) Butterfly(s)*.

les quatre mans mentre sonava com un xiuxiueig un *Stand by me* ben explícit. El gel es fonia amb el temps per l'escalfor dels focus. El cos provocava una escalfor afegida, com si fos un element accelerador: en Stoyanova, el cos és mesura de temps.

L'actuació de Stoyanova té molt d'experiència catàrtica. Té un abans i un després en el públic que vulgui escoltar. Ara el seu univers s'ha anat buidant, essencialitzant. I ara, queda ella despullada amb una mirada blanca, que revela un equilibri interior i que projecta pau a tots els que li agafen la mà, o (més covards) li responen a la seva complicitat des de les butaques. El seu somriure és sincer, gens aparatós tot i la incomoditat de presentar-se despullada.

D

Dimarts passat, El gel es fonia amb el temps per l'escalfor dels focus. El cos provocava una escalfor afegida, com si fos un element accelerador: en Stoyanova, el cos és mesura de temps

CRÍTICA JORDI BORDES

Com es pot representar la rutina, el treball mecànic, l'exercici per conservar l'elasticitat i l'energia dins d'un búnquer? Com fer-ho sense que esdevingui rutinari per a l'espectador?

Aquest és el repte del muntatge *Harket [Protocolo]* que aconsegueixen superar, no més a mitges, els de Panicmap.

La dictadura de la tecnologia a escena és molt perillosa i, certament, en aquesta producció (amb molt de risc que qualsevol pantalla es pengi) la informàtica no tapa la dramaturgia. En part, perquè en forma part (i això no és un error, sinó una solució intel·ligent per no quedar ofegat de programaris).

L'obra imagina com una voluntària a un

L'engany de la rutina en un escenari

El muntatge, de complexitat tecnològica notable, manté l'imprescindible alè humà

programa pilot ha allargat la seva estada al búnquer, amb l'única companyia d'un ordinador intel·ligent, perquè ell l'adverteix que, durant el breu lapse de 30 dies, s'ha produït una amenaça nuclear. Ella, doncs, es manté protegida dins d'un espai que és autosuficient i que li genera prou reptes físics i intel·lectuals perquè no es converteixi en un ésser passiu. Així, treballa el que haurà de ser una coreografia. La màquina li valora la peça creativa a partir de condicions científiques (la pulsació del cor, l'abús del temps en què s'utilitza el terra...) Precisament, és en els matisos humans de la protagonista que apareix la intensitat de l'obra. És quan ella es pot rebel·lar i quan l'argumentació és molt més complexa que el